

ЗМІСТ КОМПОНЕНТІВ СТРУКТУРИ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ЗОРІЄНТОВАНОЇ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ГІРНИЧИХ ІНЖЕНЕРІВ

Лапіна В. О., наук. кер. — Бакум З. П.

*Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний
університет»*

На основі теоретико-методичного розгляду наукових праць, що висвітлюють питання мовленнєвої компетентності (О. Овчарук, І. Родигіна, І. Черних, І. Черезова, І. Волкова, Р. Фатхуллина) та її складових компонентів (З. Бакум, Н. Самохіна, В. Скалкін), вивчення психолого-педагогічної теорії механізмів формування мовленнєвої культури (О. Леонтєв, Н. Жинкін, Л. Петровська, В. Панферов, В. Мясищев, А. Маркова та ін.), аналізу дисертаційних праць та авторефератів щодо формування професійно зорієнтованої компетентності (В. Александров, Н. Сура, В. Момот, Л. Гайдукова, Н. Костриця, М. Лісовий, Т. Симоненко) вважаємо за доцільне розробити структуру іншомовної професійно зорієнтованої мовленнєвої компетентності майбутніх гірничих інженерів, до складу якої входять три компоненти: соціально-академічний (базовий) компонент, професійно зорієнтований та бізнес зорієнтований.

Оскільки формування іншомовної професійно зорієнтованої мовленнєвої компетентності майбутніх гірничих інженерів передбачається у форматі кредитно-модульної системи, то зміст цих компонентів частково збігається з навчальною метою п'яти модулів, запропонованих у нормативно-методичному забезпеченні навчального процесу з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням».

Розглянемо змістову характеристику кожного компонента:

соціально-академічний (базовий) компонент (модуль №1), необхідний для забезпечення ефективної мовленнєвої діяльності будь-якого фахівця, передбачає знання і дотримання мовцем прийнятих у сучасній мовленнєвій практиці норм іноземної мови (орфоепічних, лексичних, граматичних, стилістичних тощо) в усних і писемних висловлюваннях; уміння та навички ефективного та адекватного спілкування в соціальному й академічному середовищах;

професійно зорієнтований компонент мовленнєвої компетентності (модуль №2, 3), який передбачає мовленнєву підготовку з обраного фаху:

- практичне використання термінології та стандартизованих мовленнєвих конструкцій за фахом «Гірнична інженерія»;
- досвід в усіх видах мовленнєвої діяльності, який дозволяє розуміти усні й писемні тексти зі спеціальності, формулювати власну думку, реалізувати обмін інформацією іноземною мовою з фахівцями гірничої галузі;
- уміння та навички, необхідні для розроблення стратегії пошуку та дослідження інформації за фахом в іншомовних професійно зорієнтованих джерелах (журнали за фахом, специфікації, інструкції, таблиці, діаграми, рекламні проспекти, Інтернет-сайти тощо);
- уміння та навички брати участь у дискусіях на професійні теми, використовуючи інформацію, вилучену з різних джерел;

бізнес зорієнтований компонент (модуль № 4, 5) охоплює діловий аспект спілкування, оскільки будь-яка професійна діяльність не виключає момент ділової взаємодії та встановлення ділових відносин між фахівцями; отже, бізнес зорієнтований компонент включає:

- уміння та навички, необхідні для встановлення контактів, підтримання стосунків на підприємстві;

- навички для участі або проведення співбесіди під час працевлаштування;
- уміння та навички для участі в семінарах, конференціях, засіданнях круглого столу, професійних нарадах тощо, тобто знання, вміння і навички в царині практичної *риторики* за такими напрямками: *оратор і текст* (підготовка до виступу, збір матеріалів, план тощо); *поведінка оратора в аудиторії* (виховання впевненості, особистість оратора, перше враження, рух оратора в аудиторії тощо); *техніка аргументації* (вступ, захоплення і підтримка уваги, стратегія виступу, прийоми аргументації, мова виступу, регламент, завершення виступу, відповіді на питання, особливості різних типів виступів); *оратор і аудиторія* (урахування особливостей та інтересів аудиторії, ефективність публічного виступу);
- навички писемного спілкування іноземною мовою, що пов'язане з майбутньою професією студентів: написання резюме, ділових листів, рефератів, звітів, анотацій тощо та навички письмового перекладу.

Здійснений аналіз компонентів структури іншомовної професійної мовленнєвої компетентності не претендує на повноту охоплення розглянутої проблеми. Проте, на нашу думку, знання її складових компонентів та врахування їхніх особливостей можуть допомогти викладачам ВНЗ правильно організувати роботу в аудиторії для розвитку та покращення фахових мовленнєвих навичок студентів у процесі вивчення іноземної мови для професійного спілкування.

ДАТА

В. О. Лапіна